

Připomínky Komory daňových poradců ČR k Návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

1) Legislativně-technická připomínka

Upozorňujeme, že v případě schválení tohoto návrhu zákona bude v projednávaném vládním návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (sněmovní tisk č. 254) v ČÁSTI SEDMÉ Čl. IX část věty

a na konci textu odstavce se doplňují slova „; při tom se nepřihlíží k datové schránce fyzické osoby podle jiného právního předpisu5), kterou lze zpřístupnit na žádost“

nadbytečná.

2) Připomínka nad rámec novely

Vzhledem k tomu, že touto novelou není změněno ustanovení § 4 odst. 1 zákona č. 300/2008 Sb. ve znění účinném od 1. 1. 2023, tak navrhuje krátkodobý (půlroční) posun zřízení datových schránek i pro podnikatele.

Již platný zákon č. 261/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci, s účinností od 1. 1. 2023 mění § 4 odst. 1 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.

Konkrétně se jedná o část STO TŘICÁTOU TŘETÍ článek CXLII bod 3. a článek CXLIII bod 3. zákona č. 261/2021 Sb., dle kterých bude všem podnikajícím fyzickým osobám zřízena v období od 1. 1. do 31. 3. 2023 datová schránka. Bude se jednat o datovou schránku zřízenou "ze zákona". Kvůli této datové schránce budou muset všichni podnikatelé podávat daňová přiznání elektronicky dle § 72 odst. 6 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu. Daňová přiznání se podávají ve formátu a struktuře stanoveným správcem daně (soubor ve formátu XML).

Období zřizování datových schránek (od 1. 1. do 31. 3. 2023) je prakticky totožné s obdobím, ve kterém podnikatelé podávají daňová přiznání k dani z příjmů fyzických osob (od 1. 1. do 1. 4. 2023). Může docházet k situaci u daňového poplatníka, který má příjmy z podnikání (§ 7 zákona o daních z příjmů), podá daňové přiznání k dani z příjmů v listinné podobě a ten samý den mu bude zpřístupněna datová schránka podnikající fyzické osoby (ať již z důvodu prvního přihlášení, nebo z důvodu uplynutí patnácti dnů od doručení přístupových údajů). Takový poplatník by listinné daňové přiznání měl podané s vadou dle § 74 odst. 1 písm. c) daňového řádu. Tuto vadu by musel odstranit, a to tak, že by daňové přiznání musel podat znovu elektronicky. Pokud

by vadu podání podnikatel neodstranil, tak by mu byla uložena sankce ve výši 1 000 Kč dle § 247a odst. 2 daňového řádu.

Nebylo by vhodné, aby podnikatelé na konci zdaňovacího období kalendářního roku 2022 nevěděli, jakou formou budou podávat své daňové přiznání k dani z příjmů (případně k dani silniční, či dani z nemovitých věcí). Přičemž formu ovlivňuje jen rychlost zřízení datové schránky Ministerstvem vnitra. Neexistuje ani žádný harmonogram zřizování datových schránek jednotlivým podnikatelům. A ani by nebylo účelné vynakládat veřejné prostředky na tvorbu tohoto harmonogramu. Podnikatelé tak na počátku roku 2023 budou v nejistotě ohledně formy splnění jejich významné povinnosti vůči státu.

Dále by nebylo vhodné, aby tak významné podání, jakým je bezesporu přiznání k dani z příjmů fyzických osob, bylo prvním podáním z nově zřízené datové schránky podnikatele. Podnikatel by měl mít možnost se seznámit nejen s prostředím datových schránek, ale i s prostředím portálu Moje daně provozovaným finanční správou, ve kterém by musel vytvořit přiznání v zákonem vyžadovaném formátu a struktuře (soubor ve formátu XML). Povinnost mít datovou schránku se bude týkat všech podnikatelů, mezi kterými jsou osoby, které doposud nemají dostatečnou znalost a zkušenost s ovládáním výpočetní techniky. Proto by bylo vhodné, aby tyto osoby měly dostatečný čas se naučit pracovat s datovou schránkou a portálem Moje daně. Sice zřízení datové schránky pro podnikatele bylo avizováno již v průběhu roku 2021, ale podnikatelé se budou s prostředím datových schránek seznamovat, až tuto datovou schránku budou mít zpřístupněnu.

Dalším aspektem je výše nákladů podnikatelů, které by museli vynaložit na odpověď na výzvu k odstranění vady podání. Jednalo by se o náklady na vlastní čas, případně náklady na osoby, které podnikatelům zpracovávají daňová přiznání externě (např. daňoví poradci). V době krize není vhodné podnikatelský sektor zatěžovat dalšími náklady.

Navrhované znění by mělo pozitivní vliv i na práci správců daně. Ti by nemuseli vydávat výzvy k odstranění vady podání. V případě nereagování na výzvu daňovým poplatníkem by nemuseli vydávat platební výměr na pokutu. Svůj čas by mohli věnovat odhalování věcných nesprávností v daňových přiznáních, což by vedlo k lepšímu výběru daní a odhalování daňové trestné činnosti.

Posledním, ale nejvýznamnějším aspektem, je pohled podnikatelů na elektronizaci státu. Pokud by podnikatelé, kteří si veškeré své povinnosti řeší správně a včas, hromadně dostávali od správců daně výzvy a následně i platební výměry na pokuty, tak by mohli negativně reagovat na jinak prospěšnou elektronizaci státu. Důsledkem velmi násilné elektronizace podnikatelů by mohlo dojít k tomu, že by podnikatelé ukončili podnikatelskou činnost a přesunuli se do šedé zóny. Tím by došlo ke snížení výnosů daní. Během následujících devíti měsíců by tito podnikatelé mohli být edukováni ze strany Ministerstva vnitra, České pošty a Finanční správy tak, aby se naučili pracovat s datovou schránkou.

Současně se domníváme, že ustanovení § 4 odst. 3 až 6 zákona č. 300/2008 Sb. jsou nadbytečné.

Proto navrhujeme tuto úpravu návrhu zákona:

Do ČÁSTI PRVNÍ Čl. I. doplnit následující body:

2. V § 4 se odstavce 3 až 6 zrušují.

(body 2 až 7 se označují jako body 3 až 8)

9. § 27 zní:

„§ 27

(1) Žádosti a oznámení podle tohoto zákona lze podat rovněž prostřednictvím kontaktního místa veřejné správy.

(2) Žádost podle § 11 odst. 5 nebo 7 a oznámení podle § 12 odst. 1 může osoba uvedená v § 8 odst. 1 a 2 podat rovněž s využitím přístupu pomocí kvalifikovaného prostředku. Žádost podle § 11 odst. 5 může osoba uvedená v § 8 odst. 1 a 2 podat rovněž jednoduchým způsobem prostřednictvím informačního systému datových schránek.

(3) Úředně ověřený podpis žádosti podle § 3 odst. 4, § 4 odst. 5 a § 5 odst. 5 se nevyžaduje, je-li žádost podepsána před zaměstnancem státu zařazeným v ministerstvu nebo zaměstnancem zařazeným v kontaktním místě veřejné správy.

(4) Úředně ověřený podpis žádosti podle § 3 odst. 4 a § 4 odst. 5 se nevyžaduje, je-li žádost podána fyzickou osobou nebo podnikající fyzickou osobou, pro niž má být datová schránka fyzické osoby nebo datová schránka podnikající fyzické osoby zřízena, s využitím přístupu pomocí kvalifikovaného prostředku.

(5) Úředně ověřený podpis žádosti podle § 3 odst. 4 se nevyžaduje, je-li žádost podána fyzickou osobou, pro niž má být datová schránka fyzické osoby zřízena, s využitím ověření její identity způsobem, kterým se lze přihlásit do datové schránky, do níž má přístup jako oprávněná osoba, a údajů vedených o fyzické osobě v základním registru obyvatel.

(6) Je-li datová schránka zřízena podle § 4 odst. 3 nebo § 5 odst. 1 nebo jsou-li žádosti nebo oznámení, které zákon spojuje s vydáním přístupových údajů podány prostřednictvím kontaktního místa veřejné správy, lze obdržet přístupové údaje na kontaktním místě veřejné správy po ověření totožnosti na počkání.“

Do ČÁSTI DRUHÉ Čl. II doplnit následující body:

3. V čl. CXLIII se v bodě 3 se slova „31. března 2023“ nahrazují slovy „30. září 2023“ a slova „1. lednu 2023“ se nahrazují slovy „1. červenci 2023“.

4. V čl. CLXXXIII písm. i) zní:

„i) ustanovení čl. CXLII bodů 1, 5 až 9, 14, 16 až 21, 23 až 26, 42 a 45, čl. CXLIII bodů 1 a 4 a čl. CXLV bodu 2, která nabývají účinnosti dnem 1. ledna 2023,“

5. V čl. CLXXXIII písm. j) zní:

„j) ustanovení čl. CXLII bodů 3 a 4, čl. CXLIII bodu 3, čl. CXXXV a čl. CLV bodu 3, která nabývají účinnosti dnem 1. července 2023,“

Text ČÁSTI ČTVRTÉ Čl. IV. doporučujeme upravit:

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2023, s výjimkou čl. I bodů 2, 7 a 8, který nabývá účinnosti dnem 1. července 2023.

Připomínky zpracoval: MVDr. Milan Vodička, člen Prezidia a vedoucí Sekce IT KDP ČR

Připomínky zaslal: Ing. Pavel Říha, daňový poradce ev. č. 04597, člen Sekce pro profesní otázky KDP ČR, člen Sekce pro informační technologie KDP ČR, člen Sekce správy daní a poplatků KDP ČR